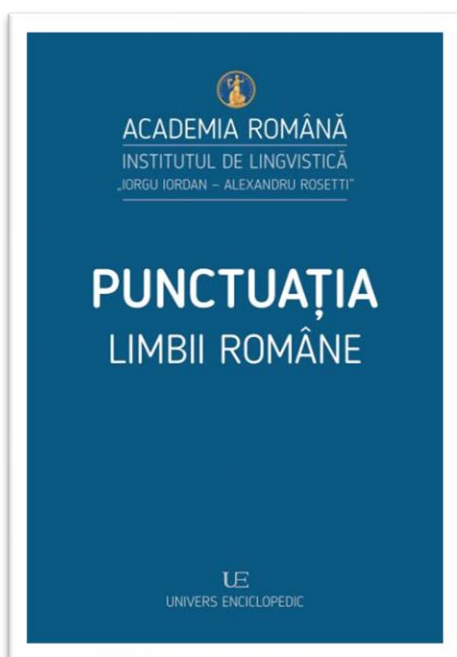

Ioana VINTILĂ-RĂDULESCU (coordonator), *Punctuația limbii române*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2025, 495p.

DOI: <http://doi.org/10.35219/lexic.2025.1-2.21>

Volumul *Punctuația limbii române*, elaborat sub coordonarea Ioanei Vintilă-Rădulescu, este o lucrare necesară și extrem de utilă unor categorii largi de utilizatori ai limbii române, cu atât mai mult cu cât în lingvistica românească nu există niciun alt studiu despre punctuație care să-l egaleze prin dimensiuni și prin bogăția informației.

Cartea completează introducerea cuprinzătoare din ultima ediție a DOOM³ (2021), căci, spre deosebire de ortografie, ortoepie și morfologie, punctuația cuprinde

„mult mai multe cazuri de folosire facultativă a semnelor, cu rol stilistic,

reflectând preferințe individuale de frazare a enunțului. Vom găsi deci în acest volum și o serie de observații stilistice, exemple de utilizări ale punctuației cu intenție expresivă și efecte estetice. (...) Lucrarea oferă cititorului numeroase informații, făcându-l să înțeleagă că punctuația este un domeniu complex, dar nu imposibil de înțeles și de stăpânit. Pe lângă normele de bază din situațiile clare, fundamentale (...), sunt descrise pe larg utilizările facultative, precum și practicile specifice anumitor domenii culturale. Sunt prezentate în detaliu folosirile particulare ale semnelor de punctuație în diferite varietăți funcționale ale limbii: în texte juridice și administrative, în limbaje științifice și tehnice, în literatură, în comunicarea mediată electronic; sunt menționate reguli speciale din documentele Uniunii Europene, utilizări din informatică, matematică, lingvistică etc.”(p.7)

Ca metodă de lucru, autoarele adoptă o tratare monografică sincronă-descriptivă, normativă și corectivă, precum și practică a componentelor sistemului de punctuație a limbii române actuale. Astfel, în lucrare:

„se descrie în principiu exhaustiv uzul punctuației în limba română literară actuală, cu exemple cât mai concludente; descrierea se face în termeni preponderent gramaticali, pe baza GALR; se reflectă modelul uzului considerat corect; se formulează norme de folosire obligatorie sau facultative a semnelor și a procedeelelor de punctuație, precum și de evitare a acestora atunci când utilizarea lor este interzisă sau nerecomandabilă; latura practică privește mai ales concretizarea punctuației în anumite împrejurări (în corespondență, pentru indicarea adresei, datei/orei etc.) sau particularitățile scrisului pe dispozitive electronice.” (p.14)

Articolele, dispuse în ordine alfabetică a numelui principal ales, sunt grupate în următoarele secțiuni: I. Semne de punctuație de bază, II. Semne de punctuație auxiliare, III. Semne grafice convenționale, IV. Procedee de punctuație.

În ceea ce privește inventarul semnelor de punctuație analizate, acesta include: bara oblică, cratima, două-puncte, ghilimele, linia de dialog, linia de pauză, parantezele, punctele de suspensie, punct-și-virgulă, semnul exclamării, semnul întrebării, virgula.

Lucrarea include și analiza unor procedee de punctuație (alineatul, diverse mijloace de evidențiere) și a unor semne auxiliare (asteriscul, tilda, semnul „et”).

În elaborarea capitolelor consacrate semnelor și procedeelelor de punctuație, autoarele au respectat o anumită schemă care variază în funcție de complexitatea implicată de semn/procedeu și de cantitatea de informație disponibilă pentru fiecare:

„Denumirea și imaginea elementului; un cartuș sinteză de prezentare a aspectelor esențiale privind semnul în cauză; alte (variante de) denumiri; flexiunea denumirii de bază (când pune probleme); denumiri/variante în alte limbi; aspectul grafic; reprezentarea în standardul Unicode; probleme la lectura cu voce tare; unele chestiuni de frecvență; relația cu blankul; alte utilizări contextuale; definiția; poziția în text; rolul gramatical, prozodic, semantico-pragmatic și stilistic al semnului; alte utilizări contextuale; semnul în varietățile funcționale ale limbii române; folosirea lui în comunicarea mediată electronic; scrierea cu literă mare sau mică după semnul în cauză; combinarea cu alte semne de punctuație; (...) norme de folosire a semnului (situații în care este obligatoriu, facultativ, interzis sau nerecomandabil); utilizarea lui ca semn grafic în alte domenii; bibliografie specială – referitoare (aproape) exclusiv la semnul tratat în capitolul respectiv.” (p.16)

Spre deosebire de celelalte lucrări normative (DOOM¹, DOOM², DOOM³, ÎOOP, ÎOOP⁶), *Punctuația limbii române* nu este un simplu îndreptar care enunță reguli simple și formale de folosire a unor semne.

Avem în față un ghid valoros, care va trebui să-și găsească pe cât posibil mai repede aplicația în învățământ, transmitând ideea că punctuația este un ansamblu de convenții, dar că acestea – în niciun caz inutile sau aleatorii – contribuie în mod esențial la claritatea și eleganța exprimării, la articularea gândirii. Apariția acestui volum, care reușește să îmbine exemplar aspectele descriptive cu cele normative, este așadar un eveniment în peisajul actual al lingvisticii românești.” (p. 9)

Oana CENAC,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România